

ρομεν γὰρ ὅταν ἡμεῖς ἀσθενῶμεν, ὑμεῖς δὲ δυνατοὶ ᾗτε· τοῦτο δὲ⁷ καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν κατάρτισιν. διὰ τοῦτο ταῦτα ἀπὼν γράφω, ἵνα παρὼν μὴ ἀπο-¹⁰τόμως χρήσωμαι, κατὰ τὴν ἐξουσίαν ἣν ἔδωκέ μοι ὁ Κύριος⁸ εἰς οἰκοδομήν, καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν.

Λοιπόν, ἀδελφοί, χαίρετε· καταρτίζεσθε, παρα-¹¹καλείσθε, τὸ αὐτὸ φρονεῖτε, εἰρηνεύετε· καὶ ὁ Θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν. ἀσπά-¹²σασθε ἀλλήλους ἐν ἀγίῳ φιλήματι.

Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἅγιοι πάντες.¹³

Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡ ἀγάπη¹⁴ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἡ κοινωνία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν.⁹

ΠΑΥΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ

ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Παῦλος ἀπόστολος (οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων, οὐδὲ Ἰ. δι' ἀνθρώπου, ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ Θεοῦ πατρὸς τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν), καὶ οἱ σὺν² ἐμοὶ πάντες ἀδελφοί, ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρός¹, καὶ Κυρίου³ ἡμῶν² Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ δόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ τῶν⁴ ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ὅπως ἐξέληται ἡμᾶς ἐκ τοῦ ἐνεστῶτος αἰῶνος³ πονηροῦ, κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.⁵ ἀμήν.

⁷ om. δὲ

⁸ ὁ Κύριος ἔδωκέ μοι

⁹ om. ἀμήν.

¹ Marg. adds ἡμῶν ἐνεστῶτος

² Marg. om. ἡμῶν

³ αἰῶνος τοῦ

6 Θαναμάζω ὅτι οὕτω ταχέως μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ
καλέσαντος ὑμᾶς ἐν χάριτι Χριστοῦ εἰς ἕτερον εὐ-
7 αγγέλιον· ὃ οὐκ ἔστιν ἄλλο, εἰ μὴ τινές εἰσιν οἱ
ταράσσοντες ὑμᾶς καὶ θέλοντες μεταστρέψαι τὸ εὐ-
8 αγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος
ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίζεται⁴ ὑμῖν⁵ παρ' ὃ εὐηγ-
9 γελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω. ὡς προειρηκάμεν,
καὶ ἄρτι πάλιν λέγω, εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ'
10 ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω. ἄρτι γὰρ ἀνθρώπους
πείθω ἢ τὸν Θεόν; ἢ ζητῶ ἀνθρώποις ἀρέσκειν; εἰ
γὰρ⁶ ἔτι ἀνθρώποις ἠρεσκον, Χριστοῦ δούλος οὐκ ἂν
ἦμην.

11 Γνωρίζω δὲ⁷ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον τὸ
εὐαγγελισθὲν ὑπ' ἐμοῦ, ὅτι οὐκ ἔστι κατὰ ἄνθρωπον.
12 οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτό,
οὔτε ἐδιδάχθην, ἀλλὰ δι' ἀποκαλύψεως Ἰησοῦ Χρι-
13 στοῦ. ἠκούσατε γὰρ τὴν ἐμὴν ἀναστροφὴν ποτε ἐν
τῷ Ἰουδαϊσμῷ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν
14 ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐπόρθουν αὐτήν· καὶ προ-
έκοπτον ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ ὑπὲρ πολλοὺς συνηλι-
κιώτας ἐν τῷ γένει μου, περισσοτέρως ζηλωτὴς
15 ὑπάρχων τῶν πατρικῶν μου παραδόσεων. ὅτε δὲ
εὐδόκησεν ὁ Θεός, ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρός
16 μου καὶ καλέσας διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ, ἀποκαλύ-
ψαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοί, ἵνα εὐαγγελίζωμαι αὐτὸν
ἐν τοῖς ἔθνεσιν, εὐθέως οὐ προσανεθέμην σαρκὶ καὶ
17 αἵματι· οὐδὲ ἀνῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα πρὸς τοὺς
πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλους, ἀλλ' ἀπῆλθον εἰς Ἀραβίαν,
καὶ πάλιν ὑπέστρεψα εἰς Δαμασκόν.
18 Ἐπειτα μετὰ ἔτη τρία ἀνῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα
ἱστορηῆσαι Πέτρον⁸, καὶ ἐπέμεινα πρὸς αὐτὸν ἡμέρας

⁴ εὐαγγελίσηται⁵ Marg. om. ὑμῖν
⁷ γὰρ⁸ Κηφᾶν⁶ om. γὰρ

δεκαπέντε. ἕτερον δὲ τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον, εἰ 19
μὴ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ Κυρίου. ἃ δὲ γράφω 20
ὑμῖν, ἰδοὺ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ὅτι οὐ ψεύδομαι. ἔπειτα 21
ῥῆλθον εἰς τὰ κλίματα τῆς Συρίας καὶ τῆς Κιλικίας.
ἤμην δὲ ἀγνοούμενος τῷ προσώπῳ ταῖς ἐκκλησίαις 22
τῆς Ἰουδαίας ταῖς ἐν Χριστῷ· μόνον δὲ ἀκούοντες 23
ῆσαν ὅτι Ὁ διώκων ἡμᾶς ποτέ, νῦν εὐαγγελίζεται
τὴν πίστιν ἣν ποτε ἐπόρθει. καὶ ἐδόξαζον ἐν ἐμοὶ 24
τὸν Θεόν.

Ἐπειτα διὰ δεκατεσσάρων ἐτῶν πάλιν ἀνέβην II.
εἰς Ἱεροσόλυμα μετὰ Βαρνάβα, συμπαραλαβὼν καὶ
Τίτον. ἀνέβην δὲ κατὰ ἀποκάλυψιν, καὶ ἀνεθέμην 2
αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον ὃ κηρύσσω ἐν τοῖς ἔθνεσι,
κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς δοκοῦσι, μή πως εἰς κενὸν τρέχω
ἢ ἔδραμον. ἀλλ' οὐδὲ Τίτος ὁ σὺν ἐμοί, Ἕλλην ὢν, 3
ἠναγκάσθη περιτομηθῆναι· διὰ δὲ τοὺς παρεισάκτους 4
ψευδαδέλφους, οἵτινες παρεισῆλθον κατασκοπῆσαι τὴν
ἐλευθερίαν ἡμῶν ἣν ἔχομεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα
ἡμᾶς καταδουλώσωσινται¹. οἷς οὐδὲ πρὸς ὥραν εἴξα- 5
μεν τῇ ὑποταγῇ, ἵνα ἡ ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελίου
διαμεῖνῃ πρὸς ὑμᾶς. ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων εἶναί 6
τι (ὅποιοί ποτε ῆσαν οὐδέν μοι διαφέρει· πρόσωπον
Θεὸς ἀνθρώπου οὐ λαμβάνει)—ἐμοὶ γὰρ οἱ δοκούντες
οὐδέν προσανέθεντο· ἀλλὰ τοῦναντίον, ἰδόντες ὅτι 7
πεπίστευμαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἀκροβυστίας, καθὼς
Πέτρος τῆς περιτομῆς (ὁ γὰρ ἐνεργήσας Πέτρῳ 8
εἰς ἀποστολὴν τῆς περιτομῆς, ἐνήργησε καὶ ἐμοὶ εἰς
τὰ ἔθνη), καὶ γνόντες τὴν χάριν τὴν δοθείσάν μοι, 9
Ἰάκωβος καὶ Κηφᾶς καὶ Ἰωάννης, οἱ δοκούντες στύλοι
εἶναι, δεξιὰς ἔδωκαν ἐμοὶ καὶ Βαρνάβᾳ κοινωνίας,
ἵνα ἡμεῖς εἰς τὰ ἔθνη, αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν περιτομήν·

¹ καταδουλώσουσιν

10 μόνον τῶν πτωχῶν ἵνα μνημονεύωμεν, ὃ καὶ ἐσπού-
δασα αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι.

11 Ὅτε δὲ ἦλθε Πέτρος² εἰς Ἀντιόχειαν, κατὰ
πρόσωπον αὐτῷ ἀντέστην, ὅτι κατεγνωσμένος ἦν.
12 πρὸ τοῦ γὰρ ἔλθειν τινὰς ἀπὸ Ἰακώβου, μετὰ τῶν
ἔθνῶν συνήσθιεν· ὅτε δὲ ἦλθον, ὑπέστελλε καὶ
ἀφώριζεν ἑαυτόν, φοβούμενος τοὺς ἐκ περιτομῆς.
13 καὶ συννυπεκρίθησαν αὐτῷ καὶ οἱ λοιποὶ Ἰουδαῖοι,
ὥστε καὶ Βαρνάβας συναπήχθη αὐτῶν τῇ ὑποκρίσει.
14 ἀλλ' ὅτε εἶδον ὅτι οὐκ ὀρθοποδοῦσι πρὸς τὴν ἀλή-
θειαν τοῦ εὐαγγελίου, εἶπον τῷ Πέτρῳ³ ἔμπροσθεν
πάντων, Εἰ σύ, Ἰουδαῖος ὑπάρχων, ἔθνικῶς ζῆς καὶ
οὐκ Ἰουδαϊκῶς, τί⁴ τὰ ἔθνη ἀναγκάζεις Ἰουδαῖζειν;
15 ἡμεῖς φύσει Ἰουδαῖοι, καὶ οὐκ ἐξ ἐθνῶν ἁμαρτωλοί,
16 εἰδότες⁵ ὅτι οὐ δικαιοῦται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου,
ἐὰν μὴ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡμεῖς εἰς
Χριστὸν Ἰησοῦν ἐπιστεύσαμεν, ἵνα δικαιωθῶμεν ἐκ
πίστεως Χριστοῦ, καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου· διότι οὐ
17 δικαιωθήσεται ἐξ ἔργων νόμου πᾶσα σὰρξ. εἰ δέ,
ζητοῦντες δικαιωθῆναι ἐν Χριστῷ, εὐρέθημεν καὶ
αὐτοὶ ἁμαρτωλοί, ἄρα Χριστὸς ἁμαρτίας διάκονος;
18 μὴ γένοιτο. εἰ γὰρ ἃ κατέλυσα, ταῦτα πάλιν οἱ-
19 κοδομῶ, παραβάτην ἑμαυτὸν συνίστημι. ἐγὼ γὰρ
20 διὰ νόμου νόμῳ ἀπέθανον, ἵνα Θεῷ ζήσω. Χριστῷ
συνεσταύρωμαι· ζῶ δέ, οὐκέτι⁶ ἐγώ, ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ
Χριστός· ὃ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ τῇ τοῦ
21 υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ ἀγαπήσαντός με καὶ παρα-
δόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ. οὐκ ἄθετῶ τὴν χάριν τοῦ
Θεοῦ· εἰ γὰρ διὰ νόμου δικαιοσύνη, ἄρα Χριστὸς
δωρεὰν ἀπέθανεν.

III. Ὡ ἀνόητοι Γαλάται, τίς ὑμᾶς ἐβάσκανε τῇ

² Κηφᾶς

³ Κηφᾶ

⁴ πῶς

⁵ add δέ

⁶ (Marg. δὲ οὐκέτι)

ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι¹, οἷς κατ' ὀφθαλμοὺς Ἰη-
σοῦς Χριστὸς προεγράφη ἐν ὑμῖν² ἐσταυρωμένος;
τοῦτο μόνον θέλω μαθεῖν ἀφ' ὑμῶν, ἐξ ἔργων νόμου²
τὸ Πνεῦμα ἐλάβετε, ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως; οὕτως³
ἀνόητοί ἐστε; ἐναρξάμενοι Πνεύματι, νῦν σαρκὶ
ἐπιτελείσθε; τοσαῦτα ἐπάθετε εἰκῇ; εἰ γε καὶ εἰκῇ.⁴
ὁ οὖν ἐπιχορηγῶν ὑμῖν τὸ Πνεῦμα καὶ ἐνεργῶν δυ-⁵
νάμεις ἐν ὑμῖν, ἐξ ἔργων νόμον, ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως;
καθὼς Ἀβραὰμ ἐπίστευσε τῷ Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη⁶
αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. γινώσκετε ἄρα ὅτι οἱ ἐκ⁷
πίστεως, οὗτοί εἰσιν υἱοὶ Ἀβραάμ. προῖδούσα δὲ⁸
ἡ γραφὴ ὅτι ἐκ πίστεως δικαιοῖ τὰ ἔθνη ὁ Θεός,
προευηγγελίσατο τῷ Ἀβραάμ ὅτι Εὐλογηθήσονται⁹
ἐν σοὶ πάντα τὰ ἔθνη. ὥστε οἱ ἐκ πίστεως⁹
εὐλογοῦνται σὺν τῷ πιστῷ Ἀβραάμ. ὅσοι γὰρ ἐξ¹⁰
ἔργων νόμου εἰσίν, ὑπὸ κατάραν εἰσὶ· γέγραπται
γάρ,⁴ Ἐπικατάρατος πᾶς ὃς οὐκ ἐμμένει ἐν πᾶσι
τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου, τοῦ
ποιῆσαι αὐτά. ὅτι δὲ ἐν νόμῳ οὐδεὶς δικαιоῦται¹¹
παρὰ τῷ Θεῷ, δῆλον· ὅτι Ὁ δίκαιος ἐκ πίστεως
ζήσεται· ὁ δὲ νόμος οὐκ ἔστιν ἐκ πίστεως, ἀλλ'¹²
Ὁ ποιήσας αὐτὰ ἄνθρωπος⁵ ζήσεται ἐν αὐτοῖς.
Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νόμου,¹³
γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρ· γέγραπται γάρ,⁶
Ἐπικατάρατος πᾶς ὁ κρεμᾶμενος ἐπὶ ξύλῳ· ἵνα εἰς¹⁴
τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ Ἀβραάμ γένηται ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ, ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Πνεύματος λάβω-
μεν διὰ τῆς πίστεως.

Ἀδελφοί, κατὰ ἄνθρωπον λέγω· ὅμως ἀνθρώπου¹⁵
κεκυρωμένην διαθήκην οὐδεὶς ἄθετεῖ ἢ ἐπιδιατάσ-

¹ om. τῇ ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι
ευλογηθήσονται ⁴ (γὰρ) add ὅτι
γέγραπται

² om. ἐν ὑμῖν
⁵ om. ἄνθρωπος

³ Ἐν-
⁶ ὅτι

- 16 σεται. τῷ δὲ Ἀβραὰμ ἐρρήθησαν αἱ ἐπαγγελίαι, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ. οὐ λέγει, Καὶ τοῖς σπέρμασιν, ὡς ἐπὶ πολλῶν, ἀλλ' ὡς ἐφ' ἐνός, Καὶ τῷ
- 17 σπέρματί σου, ὅς ἐστι Χριστός. τοῦτο δὲ λέγω, διαθήκην προκεκυρωμένην ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς Χριστὸν⁷ ὁ μετὰ ἑτη τετρακόσια καὶ τριάκοντα⁸ γεγονὼς νόμος οὐκ ἀκυροῖ, εἰς τὸ καταργῆσαι τὴν ἐπαγγελίαν.
- 18 εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἡ κληρονομία, οὐκέτι ἐξ ἐπαγγελίας· τῷ δὲ Ἀβραὰμ δι' ἐπαγγελίας κεχάρισται ὁ Θεός.
- 19 τί οὖν ὁ νόμος; τῶν παραβάσεων χάριν προσετέθη, ἄχρις οὗ ἔλθῃ τὸ σπέρμα ᾧ ἐπήγγελται, διαταγείς
- 20 δι' ἀγγέλων ἐν χειρὶ μεσίτου. ὁ δὲ μεσίτης ἐνός οὐκ ἔστιν, ὁ δὲ Θεὸς εἷς ἐστίν. ὁ οὖν νόμος κατὰ τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ Θεοῦ; μὴ γένοιτο. εἰ γὰρ ἐδόθη νόμος ὁ δυνάμενος ζωοποιῆσαι, ὅντως ἂν ἐκ
- 22 νόμου ἦν ἡ δικαιοσύνη. ἀλλὰ συνέκλεισεν ἡ γραφὴ τὰ πάντα ὑπὸ ἁμαρτίαν, ἵνα ἡ ἐπαγγελία ἐκ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ δοθῇ τοῖς πιστεύουσιν.
- 23 Πρὸ τοῦ δὲ ἐλθεῖν τὴν πίστιν, ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα, συγκεκλεισμένοι⁹ εἰς τὴν μέλλουσαν
- 24 πίστιν ἀποκαλυφθῆναι. ὥστε ὁ νόμος παιδαγωγὸς ἡμῶν γέγονεν εἰς Χριστόν, ἵνα ἐκ πίστεως δι-
- 25 καιωθῶμεν. ἐλθούσης δὲ τῆς πίστεως, οὐκέτι ὑπὸ παιδαγωγόν ἐσμεν. πάντες γὰρ υἱοὶ Θεοῦ ἐστὲ διὰ
- 27 τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ὅσοι γὰρ εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε. οὐκ ἔνι
- 28 Ἰουδαῖος οὐδὲ Ἕλλην, οὐκ ἔνι δοῦλος οὐδὲ ἐλεύθερος, οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ θῆλυ· πάντες γὰρ ὑμεῖς εἰς ἐστὲ
- 29 ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. εἰ δὲ ὑμεῖς Χριστοῦ, ἄρα τοῦ Ἀβραὰμ σπέρμα ἐστέ, καὶ¹⁰ κατ' ἐπαγγελίαν κληρονόμοι.

⁷ *om.* εἰς Χριστόν⁸ τετρακόσια καὶ τριάκοντα ἔτη⁹ συγκλειόμενοι¹⁰ *om.* καὶ

Λέγω δέ, ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμος νήπιός IV.
 ἔστιν, οὐδέν διαφέρει δούλου, κύριος πάντων ὢν·
 ἀλλὰ ὑπὸ ἐπιτρόπους ἐστὶ καὶ οἰκονόμους, ἄχρι²
 τῆς προθεσμίας τοῦ πατρός. οὕτω καὶ ἡμεῖς, ὅτε³
 ἦμεν νήπιοι, ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου ἦμεν
 δεδουλωμένοι· ὅτε δὲ ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου,⁴
 ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ
 γυναικός, γενόμενον ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον⁵
 ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἰοθεσίαν ἀπολάβωμεν. ὅτι δέ⁶
 ἔστε υἱοί, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸ Πνεῦμα τοῦ υἱοῦ
 αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν¹, κράζον, Ἀββᾶ, ὁ
 πατήρ. ὥστε οὐκέτι εἰ δούλος, ἀλλ' υἱός· εἰ δέ⁷
 υἱός, καὶ κληρονόμος Θεοῦ διὰ Χριστοῦ².

Ἀλλὰ τότε μὲν, οὐκ εἰδότες Θεόν, ἐδουλεύσατε⁸
 τοῖς μὴ φύσει³ οὖσι θεοῖς· νῦν δέ, γνόντες Θεόν,⁹
 μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ Θεοῦ, πῶς ἐπιστρέφετε
 πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα, οἷς πάλιν
 ἄνωθεν δουλεύειν θέλετε; ἡμέρας παρατηρεῖσθε, καὶ¹⁰
 μῆνας, καὶ καιροὺς, καὶ ἐνιαυτούς. φοβοῦμαι ὑμᾶς,¹¹
 μή πως εἰκὴ κεκοπίακα εἰς ὑμᾶς.

Γίνεσθε ὡς ἐγώ, ὅτι καὶ γὰρ ὡς ὑμεῖς, ἀδελφοί,¹²
 δέομαι ὑμῶν. οὐδέν με ἡδίκησατε· οἴδατε δὲ ὅτι¹³
 δι' ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς εὐηγγελισάμην ὑμῖν τὸ
 πρότερον. καὶ τὸν πειρασμόν μου τὸν⁴ ἐν τῇ σαρκί¹⁴
 μου οὐκ ἐξουθενήσατε οὐδὲ ἐξεπτύσατε, ἀλλ' ὡς
 ἄγγελον Θεοῦ ἐδέξασθέ με, ὡς Χριστὸν Ἰησοῦν.
 τίς⁵ οὖν ἦν⁶ ὁ μακαρισμὸς ὑμῶν; μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν¹⁵
 ὅτι, εἰ δυνατόν, τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν ἐξορύξαντες
 ἂν⁷ ἐδώκατέ μοι. ὥστε ἐχθρὸς ὑμῶν γέγονα ἀλη-¹⁶
 θεύων ὑμῖν; ζηλοῦσιν ὑμᾶς οὐ καλῶς, ἀλλὰ ἐκ-¹⁷
 κλεῖσαι ὑμᾶς θέλουσιν, ἵνα αὐτοὺς ζηλοῦτε. καλὸν¹⁸

¹ ἡμῶν ² διὰ Θεοῦ ³ φύσει μὴ ⁴ (-σμόν) ὑμῶν
⁵ ποῦ ⁶ ομι. ἦν ⁷ ομι. ἂν

δὲ τὸ⁸ ζηλοῦσθαι ἐν καλῷ πάντοτε, καὶ μὴ μόνον ἐν
 19 τῷ παρεῖναι με πρὸς ὑμᾶς. τεκνία μου, οὓς πάλιν
 20 ὠδίνω, ἄχρισ οὗ μορφωθῇ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, ἥθελον
 δὲ παρεῖναι πρὸς ὑμᾶς ἄρτι, καὶ ἀλλάξαι τὴν φωνήν
 μου, ὅτι ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν.
 21 Λέγετέ μοι, οἱ ὑπὸ νόμον θέλοντες εἶναι, τὸν
 22 νόμον οὐκ ἀκούετε; γέγραπται γάρ, ὅτι Ἀβραὰμ
 δύο υἱοὺς ἔσχεν· ἓνα ἐκ τῆς παιδίσκης, καὶ ἓνα ἐκ
 23 τῆς ἐλευθέρας. ἀλλ' ὁ μὲν ἐκ τῆς παιδίσκης κατὰ
 σάρκα γεγέννηται, ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐλευθέρας διὰ τῆς⁹
 24 ἐπαγγελίας. ἅτινά ἐστιν ἀλληγορούμενα· αὗται γάρ
 εἰσιν αἱ¹⁰ δύο διαθῆκαι· μία μὲν ἀπὸ ὅρους Σινᾶ,
 25 εἰς δουλείαν γεννῶσα, ἣτις ἐστὶν Ἀγαρ. τὸ γὰρ¹¹
 Ἀγαρ¹² Σινᾶ ὅρος ἐστὶν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ, συστοιχεῖ
 δὲ τῇ νῦν Ἱερουσαλήμ, δουλεύει δὲ¹³ μετὰ τῶν
 26 τέκνων αὐτῆς. ἡ δὲ ἄνω Ἱερουσαλήμ ἐλευθέρα ἐστίν,
 27 ἣτις ἐστὶ μήτηρ πάντων¹⁴ ἡμῶν. γέγραπται γάρ,
 Εὐφράνθητι στείρα ἢ οὐ τίκτουσα· ῥῆξον καὶ βόη-
 σον ἢ οὐκ ὠδίνουσα· ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρή-
 28 μου μᾶλλον ἢ τῆς ἐχούσης τὸν ἄνδρα. ἡμεῖς¹⁵
 δέ, ἀδελφοί, κατὰ Ἰσαάκ, ἐπαγγελίας τέκνα ἐσμέν¹⁶.
 29 ἀλλ' ὥσπερ τότε ὁ κατὰ σάρκα γεννηθεὶς ἐδίωκε
 30 τὸν κατὰ Πνεῦμα, οὕτω καὶ νῦν. ἀλλὰ τί λέγει ἡ
 γραφή; Ἐκβαλε τὴν παιδίσκην καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς,
 οὐ γὰρ μὴ κληρονομήσῃ ὁ υἱὸς τῆς παιδίσκης μετὰ
 31 τοῦ υἱοῦ τῆς ἐλευθέρας. ἄρα¹⁷, ἀδελφοί, οὐκ ἐσμέν
 V. παιδίσκης τέκνα, ἀλλὰ τῆς ἐλευθέρας. τῇ ἐλευθερίᾳ
 οὖν¹ ἡ² Χριστὸς ἡμᾶς³ ἠλευθέρωσε, στήκετε⁴,
 καὶ μὴ πάλιν ζυγῷ δουλείας ἐνέχεσθε.

⁸ *om.* τὸ ⁹ δι' ¹⁰ *om.* (ν) αἱ ¹¹ δὲ *text*, *not*
marg. ¹² *Marg. om.* Ἀγαρ ¹³ (· δουλεύει) γὰρ ¹⁴ *om.*
 πάντων ¹⁵ *Marg.* ὑμεῖς ¹⁶ *Marg.* ἐστὲ ¹⁷ διό
¹ *om.* οὖν ² *om.* ἡ ³ ἡμᾶς Χριστὸς ⁴ (· στήκετε) *add* οὖν

Ἴδε, ἐγὼ Παῦλος λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐὰν περιτέμ-
νησθε, Χριστὸς ὑμᾶς οὐδὲν ὠφελήσει. μαρτύρομαι³
δὲ πάλιν παντὶ ἀνθρώπῳ περιτεμνομένῳ, ὅτι ὀφει-
λέτης ἐστὶν ὅλον τὸν νόμον ποιῆσαι. κατηργήθητε⁴
ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ, οἵτινες ἐν νόμῳ δικαιοῦσθε· τῆς
χάριτος ἐξεπέσατε. ἡμεῖς γὰρ Πνεύματι ἐκ πίστεως⁵
ἐλπίδα δικαιοσύνης ἀπεκδεχόμεθα. ἐν γὰρ Χριστῷ⁶
Ἰησοῦ οὔτε περιτομὴ τι ἰσχύει, οὔτε ἀκροβυστία,
ἀλλὰ πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη. ἐτρέχετε κα-⁷
λῶς· τίς ὑμᾶς ἀνέκοψε⁵ τῇ ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι;
ἡ πεισμονὴ οὐκ ἐκ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς. μικρὰ ζύμη^{8, 9}
ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ. ἐγὼ πέποιθα εἰς ὑμᾶς ἐν¹⁰
Κυρίῳ, ὅτι οὐδὲν ἄλλο φρονήσετε· ὁ δὲ ταράσσων
ὑμᾶς βαστάσει τὸ κρίμα, ὅστις ἂν ᾖ. ἐγὼ δέ, ἀδελ-¹¹
φοί, εἰ περιτομὴν ἔτι κηρύσσω, τί ἔτι διώκομαι; ἄρα
κατήργηται τὸ σκάνδαλον τοῦ σταυροῦ. ὄφελον καὶ¹²
ἀποκόψονται οἱ ἀναστατοῦντες ὑμᾶς.

Ὑμεῖς γὰρ ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε, ἀδελφοί·¹³
μόνον μὴ τὴν ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν τῇ σαρκί,
ἀλλὰ διὰ τῆς ἀγάπης δουλεύετε ἀλλήλοις. ὁ γὰρ¹⁴
πᾶς νόμος ἐν ἐνὶ λόγῳ πληροῦται⁶, ἐν τῷ, Ἀγα-
πήσεις τὸν πλησίον σου ὡς ἑαυτόν⁷. εἰ δὲ ἀλλήλους¹⁵
δάκνετε καὶ κατεσθίετε, βλέπετε μὴ ὑπὸ ἀλλήλων
ἀναλωθῇτε.

Λέγω δέ, Πνεύματι περιπατεῖτε, καὶ ἐπιθυμίαν¹⁶
σαρκὸς οὐ μὴ τελέσητε. ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ¹⁷
κατὰ τοῦ Πνεύματος, τὸ δὲ Πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκός·
ταῦτα δὲ⁸ ἀντίκειται ἀλλήλοις⁹, ἵνα μὴ ἃ ἂν θέλητε,
ταῦτα ποιῇτε. εἰ δὲ Πνεύματι ἄγεσθε, οὐκ ἐστὲ ὑπὸ¹⁸
νόμον. φανερά δέ ἐστι τὰ ἔργα τῆς σαρκός, ἅτινά¹⁹
ἐστι μοιχεία,¹⁰ πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια, εἰδω-²⁰

⁵ ἐνέκοψε⁶ πεπλήρωται⁷ σεαυτόν⁸ γὰρ⁹ ἀλλήλοις ἀντίκειται¹⁰ οἱ μοιχεία,

λολατρεία, φαρμακεία, ἔχθραι, ἔρεις¹¹, ζήλοι, θυμοί,
 21 ἐριθείαι, διχοστασίαι, αἰρέσεις, φθόνοι, φόνοι,¹² μέ-
 θαι, κῶμοι, καὶ τὰ ὅμοια τούτοις· ἃ προλέγω ὑμῖν,
 22 καθὼς καὶ¹³ προεῖπον, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες
 23 βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν. ὁ δὲ καρπὸς
 24 τοῦ Πνεύματος ἐστὶν ἀγάπη, χαρά, εἰρήνη, μακρο-
 25 θυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις, πραότης,
 26 ἐγκράτεια· κατὰ τῶν τοιούτων οὐκ ἔστι νόμος. οἱ
 δὲ τοῦ Χριστοῦ¹⁴ τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖς
 παθήμασι καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις.

25 Εἰ ζῶμεν Πνεύματι, Πνεύματι καὶ στοιχῶμεν.
 26 μὴ γινώμεθα κενόδοξοι, ἀλλήλους προκαλούμενοι,
 ἀλλήλοις φθονοῦντες.

VI. Ἀδελφοί, ἐὰν καὶ προληφθῇ ἄνθρωπος ἐν τινι
 παραπτώματι, ὑμεῖς οἱ πνευματικοὶ καταρτίζετε τὸν
 τοιοῦτον ἐν πνεύματι πραότητος, σκοπῶν σεαυτὸν μὴ
 2 καὶ σὺν πειρασθῆς. ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε,
 καὶ οὕτως ἀναπληρώσατε τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ.
 3 εἰ γὰρ δοκεῖ τις εἶναί τι, μηδὲν ὧν, ἑαυτὸν φρεν-
 4 απατᾷ¹. τὸ δὲ ἔργον ἑαυτοῦ δοκιμαζέτω ἕκαστος,
 καὶ τότε εἰς ἑαυτὸν μόνον τὸ καύχημα ἔξει, καὶ
 5 οὐκ εἰς τὸν ἕτερον. ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον φορτίον
 βαστάσει.

6 Κοινωνεῖτω δὲ ὁ κατηχούμενος τὸν λόγον τῷ
 7 κατηχούντι ἐν πᾶσιν ἀγαθοῖς. μὴ πλανᾶσθε, Θεὸς
 οὐ μνηστειρίζεται· ὁ γὰρ ἐὰν σπείρῃ ἄνθρωπος,
 8 τοῦτο καὶ θερίσει. ὅτι ὁ σπείρων εἰς τὴν σάρκα
 ἑαυτοῦ, ἐκ τῆς σαρκὸς θερίσει φθοράν· ὁ δὲ σπείρων
 εἰς τὸ Πνεῦμα, ἐκ τοῦ Πνεύματος θερίσει ζωὴν αἰώ-
 9 νιον. τὸ δὲ καλὸν ποιοῦντες μὴ ἐκκακῶμεν². καιρῷ
 10 γὰρ ἰδίῳ θερίσομεν, μὴ ἐκλυόμενοι. ἄρα οὖν ὥς

¹¹ ἔρις ¹² om. φόνοι, ¹³ om. καὶ ¹⁴ add Ἰησοῦ

¹ φρεναπατᾷ ἑαυτόν ² ἐγκακῶμεν

καιρὸν ἔχομεν, ἐργαζώμεθα τὸ ἀγαθὸν πρὸς πάντας, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς οἰκείους τῆς πίστεως.

Ἴδετε πηλίκους ὑμῖν γράμμασιν ἔγραψα τῇ ἐμῇ ¹¹ χερί. ὅσοι θέλουσιν εὐπροσωπῆσαι ἐν σαρκί, οὗτοι ¹² ἀναγκάζουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, μόνον ἵνα μὴ ³ τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ ⁴ διώκωνται. οὐδὲ γὰρ οἱ περι- ¹³ τεμνόμενοι ⁵ αὐτοὶ νόμον φυλάσσουσιν· ἀλλὰ θέλου- σιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρᾳ σαρκὶ καυχῶνται. ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ¹⁴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· δι' οὗ ἐμοὶ κόσμος ἐσταύρωται, καὶ γὰρ τῷ ⁶ κόσμῳ. ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε ⁷ περιτομή τι ἰσχύει ⁸, ¹⁵ οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ καινὴ κτίσις. καὶ ὅσοι τῷ ¹⁶ κανόνι τούτῳ στοιχήσουσιν, εἰρήνη ἐπ' αὐτούς, καὶ ἔλεος, καὶ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τοῦ Θεοῦ.

Τοῦ λοιποῦ, κόπους μοι μηδεὶς παρεχέτω· ἐγὼ ¹⁷ γὰρ τὰ στίγματα τοῦ Κυρίου ⁹ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω.

Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ ¹⁸ τοῦ πνεύματος ὑμῶν, ἀδελφοί. ἀμήν.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ

ΕΦΕΣΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Παῦλος, ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ ¹ διὰ θελή- I. ματος Θεοῦ, τοῖς ἁγίοις τοῖς οὖσιν ἐν Ἐφέσῳ ² καὶ πιστοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ² ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

³ *om.* μὴ

⁴ *add* μὴ

⁵ *Marg.* περιτετμημένοι

⁶ *om.* τῷ

⁷ οὔτε γὰρ

⁸ ἔστιν

⁹ *om.* Κυρίου

¹ Χριστοῦ Ἰησοῦ

² *Marg. om.* ἐν Ἐφέσῳ